

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

TRÓPUSI TÖRTÉNET

REGÉNY

IRTA
FORRÓ PÁL

A VILÁGVÁROSI REGÉNYEK KIADÓVÁLLALATA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2016
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5557-56-9 (online)
MEK-15378

I.

A feketékkel napok óta nem lehetett bírni. Max, a felügyelő hasztalan vágott végig a hátukon bambuszbotjával szörnyű káromkodások között, a máskor engedelmes, jámbor négerek ügyet sem vetettek rá. Tisztára meg voltak zavarodva. Minden pillanatban összedugták a fejüket, sugdolódtak, a kapott parancsokat rosszul és szórakozottan hajtották végre. Mikor André Salmon, az útépitést vezető mérnök estefelé megérkezett kis Ford-autóján, azonnal megállapította, hogy a munka jóformán semmit sem haladt. Nem volt meglepetve és még csak nem is mérgelődött. Afrikában nem sietős a munka. A négerekben még töretlenül él az évezredes bölcsesség, hogy az ember lehetőleg minél kevesebbet dolgozzon. Ha a nyakukra küldött fehérek nagyon erőszakolják a dolgot, nagy kedvetlenül nekilátnak a földhordásnak, de ezt csak szükséges rossznak tekintik, amitől irtózik a testük-lelkük.

Mindazonáltal André a tekintély kedvéért maga elé citálta Togót, a néger munkavezetőt és rinóceros korbácsát rázva ordított:

- Micsoda disznóság ez? Miért nem dolgoztatok, bitangok?

Togó egész testében remegve dadogta:

- Ne haragudj, nagyúr. Két nap múlva nagy négerünnep lesz... A Nagy Szellem ilyenkor azt akarja, hogy már rá gondoljunk...

- Micsoda ünnepek lesz?

- Felavatjuk a lányokat!

Togó szeme huncutul és kevélyen villant. Széles, fekete arcára boldog mosoly húzódott.

- Kevés a nő! - mondotta magyarázkodva - és asszony nélkül olyan a szegény néger, mint az elrúgott kutya.

André tudta, hogy mit jelent ez. A néger férfi csak addig dolgozik, ameddig feleséget nem kap. Attól kezdve minden munkát az asszonyra hárít. A férfi legfeljebb csak vadászni jár, azt is csak virtuskodó kedvtelésből. De hát kevés az asszony és drága. Van olyan, amelyikért ötszáz frankot is elkérnek. Sőt ennél is nagyobb összeget. Honnan vegyen ilyen szédítő summákat a szegény fekete, akinek a napi bére legfeljebb három-négy frank? De még, ha csoda folytán együtt is van a pénz - mert, hála a Nagy Szellemnek, néha sikerül tehenet, kecskét lopni - nagy kérdés, hogy talál-e a férfi megfelelő asszonyt?

Ezért nagy dolog az asszonyavatus. Amikor a felserdült leánygyermekeket felveszik a közösségbe és felkínálják őket feleségnek.

Togó elárulta, hogy ez különösen szerencsés esztendő, mert huszonnégy leányt fognak avatni. És van közöttük egy...

Togó nagyon elégedetten vigyorgott és önérzetesen csörgette a nadrágszárába dugott frankokat. E pillanatban különösen büszke volt arra, hogy munkavezető és mint ilyen, nadrágot és kalapot hordhat. Előre érezte, mennyire fogja ez szédíteni jövődöbeli asszonyát.

II.

Este az urak együtt ültek a kaszinóban, Hat fehér, folyton verejtékező, agyonkínzott ember, akiknek idegeit a hónapok óta szakadatlanul rájuk zuhogó hőség már szinte robbanó kazánná változtatta. Időnkint valamennyin kitört a trópusi örület, amikor dühöngtek, késeikkel és revolvereikkel hadonásztak, összetörtek mindent, ami kezük ügyébe esett. A négerek ilyenkor rémülten bújtak el, tudták, hogy halálos veszedelem a dühroham alatt fehér emberrel találkozni. A fehérek nem tudták, mit csináljanak rengeteg felesleges energiájukkal, amelyet a tunya munkátlanság, a túlságosan bő táplálkozás és a lankasztó hőség óriásira duzzasztott. Semmihez sem volt kedvük. Hónapokig nem írtak egyetlen levelet sem. A levegőbe bámultak és mozdulatlanul heverték nyugszékeiken, mint a fövenyen elnyúló krokodilok vagy vízilovak. Még egymáshoz sem szóltak. Mit is beszéltek volna? Túlságosan ismerték egymást, már régen elmondtak mindent. A kezük néha bágyadt mozdulatra emelkedett és a néger boy tudta, hogy ilyenkor a fehér úr inni akar. Elképesztően sokat ittak. A folytonos izzadástól szomjasan, szinte szüntelenül ürítgették a sört, a különböző pálinkákat és pezsgőt, amelyekért fantasztikus összegeket fizettek. A trópuson dolgozó mérnökök óriási fizetést kapnak. És mégis, a legtöbbje alig tud félre tenni valamit, mert pénzét alkoholra költi.

És néha megszólaltak, nőkről beszélgettek. Mint egy deliriumos látomány bontakozott ki előttük a párizsi éjszaka, a Moulin rouge, a Folies Bergere, az Ambassadeur revüi. A vágy és a távolság megnagyította és kiszínezte a valóságot, csodákat beszéltek fehér asszonyokról, akiket csókoltak valaha. Valamennyien nőtlenek voltak, a részvénytársaság, amely az utakat építette, nem küldött nős embereket a gyarmatokra. Nem európai asszonyoknak való a gyilkos klíma és azok a füledt titkok, amelyekkel tele van Afrika rejtelmes éjszakája.

A telehold lassan szállt fel a fák fölé és az őserdő felől már órák óta állandóan szólt a tam-tam. Egyhangúan, hol gyorsabb, hol lassúbb ritmussal, azzal a kitartó, vérlázító, megőrzítő végtelenséggel, amely végül is önkívületbe ejti azt, aki hallgatja.

- Fekete dögök! - káromkodott Paul, a száztíz kilós Herkules. - Szét kellene korbácsolni őket. Hé, Ali! - kiáltott az egyik boyra - mit csinálnak azok a részeg disznók? Miért verik már órák óta a tam-tamot?

A boy arca valósággal átszellemült.

- Ma van az asszonyavatás, uram!

- Ah, persze! - kiáltotta André - hiszen már Togó is beszélt erről. Ezért nem dolgoztak a gaz-emberek már napok óta!

Maurice, a belga fiú felállt.

- Ohó, ez egészen érdekes lehet. Gyertek, nézzük meg!

Az urak kitünőnek találták az ötletet. Indultak kifelé a kaszinóból. A néger boy rémülten állt eléjük.

- Azt nem lehet, nem szabad! - kiáltotta és a fekete bőre alatt is hamuszürke lett ijedtében.

- Miért nem? - kérdezte Maurice.

- Mert ha fehér ember megnézi az avatást, akkor a fekete nők, akiket felavatnak, mind meddőek lesznek!

A férfiak nevettek.

- Nem baj, Ali, ha kevesen lesztek, majd hozatunk Afrika másik részéből munkásokat.

A boy jajveszékelve rohant el.

Maurice dühöngött.

- Ez a gazember még elrontja a mulatságunkat. Felzavarja a csürhét...

Csakugyan, alig mentek néhány száz métert, Kanu, a varázslómester jött velük szemben. Kanu félelmesen ki volt festve, fekete bőrén fehér és piros sárkányvonalak ékeskedtek, a fején másfél méter magas tollbokréta lengett, vállát párducbőr fedte és a kezében füstölgő edényt tartott, amelynek émelyítő, penetráns szaga nem sok bizalmat gerjesztett annak tartalma iránt.

A varázsló a földre vetette magát a fehér urak előtt és üvöltözve könyörgött, hogy forduljanak vissza, ne hozzanak veszedelmet a törzsre.

André már tudta, hogyan kell Kanu nyelvén beszélni.

- Ne ordítozz, Kanu - mondotta szigorúan. - Te olyan nagy és hatalmas varázsló vagy, hogy egyszerűen megkéred a nagy Szellemet, bocsássa meg a mi jelenlétünket... Itt van húsz frank, ebből végy áldozati tyúkot...

A vén gazember elégedetten vigyorgott és biztosította a fehér urakat, hogy majd ő mindent elintéz. Csakugyan dühös fej- és kézrázással magyarázta meg a fáklyafény mellett gyülekező négereknek, hogy a fehér urakat nem lehetett ugyan visszatartani, de ez nem baj, mert ő a Nagy Szellemmel már elintézte az ügyet. A felavatandó lányok nemcsak hogy nem lesznek meddőek, hanem ellenkezőleg, születendő gyermekeik a fehérek esztét és erejét fogják örökölni!

A mérnökök a négerektől távolabb egy termitadomb tetején foglaltak helyet, ahonnan kényelmesen láthatták a ceremóniát.

III.

A tam-tamok még szilajabban szóltak és a körben ülők közül egyre több néger férfi perdült a kör közepébe, ahol szörnyű rángatózó táncba kezdtek, miközben Kanu szorgalmasan füstölte őket. Ugyanakkor éneklő asszonyok óriási kancsókból sört hordtak körül, amelyekből rengeteget ittak. A háttérből egyszerre rémületes, óriási alakok tántorogtak előre. Falábakon járó, ijesztő álarcot hordó, démonokat ábrázoló varázslók csoportja volt ez, akik mögött énekelve, ritmikus táncléptekkel jöttek a felavatandó lányok. Éktelen üvöltés fogadta őket. A megkerült négeretek külön ugrálták körül mindegyiket és Kanu megfüstölte, varázskendővel kente be testüket és mindegyiknek amulettet akasztott a nyakába...

André, akinek kitűnő szeme volt, rámutatott az egyik lányra:

- Azt nézzétek, milyen pompás teremtes. Szavamra, dísz lehetne egy egzotikus revünek. Különb, mint Josephine Baker. Akár egy ébenfa-szobor...

Paul megvetéssel vont a vállát:

- Néger... Elég volt belőlük.

De André nem is hallotta ezt a választ. Togót, a néger munkafelügyelőt figyelte, aki táncolva közeledett a fekete Vénuszhoz és mikor eléje ért, különböző varázsmozdulatokat végzett, majd a lány zavart mosollyal, banánnal kínálta meg. Mind a ketten sugároztak a boldogságtól.

- No lám - mormogta André - ez hát a lány, akire célzott.

És hangosan, parancsoló hangon kiáltotta:

- Togó, ide gyere!

A néger bambán a sörtől és a tánc kábulatától együgyűen meredt Andréra.

- Hozd ide a lányt! - parancsolta a mérnök.

Togó arca eltorzult a rémülettől és kétségbeeséstől. De Afrikában nem lehet ellentmondani a fehér embernek. Reszketve intette magához az ámuló lányt.

- Hogy hívnak? - kérdezte André.

- Diga!

- Jól van, Diga! - bólintott a mérnök. - Menj a lakásomra. Te leszel mától kezdve a tukatim!

Nagy dolog ez. Néger nőt nem érhet nagyobb tisztesség, minthogy a fehér ember házvezetőnője legyen.

Togó valamit hebegett. Nem lehetett a szavát érteni. A boldogtalan úgy didergett, hogy a foga vacogását lehetett hallani. Diga mozdulatlanul állt. Néger illem szerint a nőknek tartózkodniuk kell minden érzelmi nyilvánítástól. A férfiak majd döntenek sorsa felett.

A mérnök néhány bankjegyet nyújtott át Togónak.

- Nesze, végy magadnak más feleséget!

A pénz a földre hullott. A görcsösen ökölbe szorult ujjak nem tudták megragadni. De a mérnök nem törődött ezzel.

- Gyere! - mondotta kurtán Digának és elindultak a lakása felé.

IV.

Diga két nap múlva szép fehér burnuszban jelent meg a piacon. A nyakában üveglánc lógott. Már messziről látszott rajta, hogy tukatim lett. Mert ilyen elegánsan csak a fehér urak gazdasszonyai járnak. A nagy szerencse azért nem tette elbizakodottá. Barátságosan köszöntötte ismerőseit és noha bőven volt pénz a kosarában, makacsul és elszántan alkudozott a csirkék és gyümölcsök ára felett. A legszebb tyúkokat és a legízesebb gyümölcsöket rakta kosarába, mert tudta, hogy a fehér urak milyen kényesek a gyomrukra és magának is vásárolt néhány nyalánkságot. Kedvenc csemegéje volt a kókuszolajban kisütött, vastag pálmahernyó, amelyhez apró, irtalmatlanul csípős paprikát nyelt.

André nagyon meg volt elégedve Digával, aki kutyahűséggel és megható figyelmességgel szolgálta ki. Új szőnyeget szőtt palmarostokból, szinte vallásos tisztelettel gondozta ruháit, kiirtotta a lakásban az ujjnyi nagyságú pókokat, a kövérre hízott patkányokat és a félméteres gyíkokat, melyek bogarakra vadásztak a falakon. Udu, Diga atyja időnkint megvárta André-t a háza kapuja előtt és alázatos hajlongások közepette érdeklődött, hogyan van megelégedve leányával a nagyúr? Nincs-e panasza, kifogása, mert akkor ő menten agyonvágja a haszontalant! A vén betyár tudta, hogy ilyenkor mindig kap egy-két jó falatot, egy korsó sört, sőt talán néhány frankot is.

A néger illem tiltja, hogy a nő szerelmi érzéseiről beszéljen, Diga nem is dicsekedett senkinek szerencséjével, nem mesélte el, hogy mennyire boldog, még André-nak sem mert áradozó, kedves szavakat mondani. Minden tetteivel, mosolyával, elragadtatott mozdulataival, szeme csillogásával elárulta szerelmét, de mindez néma muzsika maradt. A fehér férfiak jól ismerik a néger nők e furcsa szokását, amely arra kényszeríti őket, hogy szeméremből és a férfi iránti alázatból a szerelem perceiben megnémuljanak. Olyan mélyen gyökerezik ez a szokás bennük, hogy ez ellen reménytelen minden küzdelem. A szeretkezés náluk az istentisztelet egyik formája, melynek merev és változhatatlan formái vannak és azoknak megszegését kegyetlenül megtorolják a különböző démonok. A szerelmes asszony talán nem is törődne a maga el-kárhozásával, de a férfit félti, akire szintén baj származna.

Ah, valóban nem volt nagy eset az egész, a kaszinóban sem ejtettek róla szót, mindössze annyi történt, hogy Togó nem jelentkezett többé a munkán. Visszaküldte a felügyelői nadrágot és a széles szalmakalapot, megint mezítelenül ült a kunyhója előtt és folyton ivott. André vállalt, mikor közölték vele, hogy Togó nem hajlandó többé dolgozni. Egy kicsit sajnálta, mert értelmesebb volt mint a többi munkás, de Afrikában semmiből sem csinál az ember nagy dolgot. Legfeljebb lassabban halad a munka, vagy még szerződtenek néhány száz négert. Igazán nem fontos. Kinek sürgős ez az út? A négerék, szegények, igazán nem vágyakoznak utána. Megvoltak ők évezredekig utak nélkül is. Az pedig tiszta haszon, ha a fehér emberek nem jönnek-mennek még nagyobb tömegekben. Elég bajt okoznak így is.

V.

Este a kaszinóban még a szokottnál is ingerültebb hangulatban ültek a férfiak. A levegőben vihar lógott, a majmok rikácsolva riadtak fel a mennydörgésre és rémületükben a kaszinó terraszára ugráltak a közeli fákról. Az erdő felől néha elnyúlt ordítás hangzott. Máskor ilyen esetben feltétlenül megjegyezte volna valamelyikük:

- Illene egy kis oroszánvadászatra mennünk!

De most nem gondoltak vadászatra. Az urak mérgesek voltak, mert levél érkezett Brüsszelből, amelyben a társaság értesítette őket, hogy útnak indította Robert Doré urat, aki majd felülvizsgálja az eddig végzett munkálatokat.

- Az ördög vigye el! - dühöngött Paul - most majd megint magyarázkodhatunk néhány hétig, kitalálhatunk apró hazugságokat, kiköphetjük a tüdönket, amíg végre megértetjük Doré úrral, hogy Afrika nem Európa és hogy itt más mértékkel kell mérni a teljesítményeket, mint odahaza.

André legyintett.

- Majd én elintézem Doré urat. Ne féljete, gondoskodom róla, hogy elfogja a trópusi láz. Egy kis elefántvadászat, négerünnepélyek... megrendezzük neki a gyarmatügyi kiállítás összes szenzációit. Két héten belül kikészítjük. Ámbár valószínű, hogy mire ideérkezik, már olyan maláriás lesz, hogy kisebb gondja is nagyobb lesz a munka ellenőrzésénél. Boldog lesz, ha Leroux doktor egy kis életet fecskendez belé injekciós tűvel!

Az eső megeredt. Patakokban ömlött a víz. Az erdő idegtépően ropogott, zúgott, jajgatott. Az éjszaka megtelt rémülettel. Elveszett ember, akit a szabadban ér az ilyen vad trópusi zivatar. Az elképzelhetetlenül sűrű zápor szinte lehetetlenné teszi a lélegzést, mintha folyó fenekére került volna az ember. Orrán, fülén, száján csorog be a víz.

Pierre Vaucamp, egy huszonnyolc éves fiatal legény félig aléltan nyúlt el a nyugszéken és azt mondta:

- Legjobb lenne megdögleni!

Valamennyinek elernyedtt az idegzete. Mintha megereszkedett, foszlott kötelek lógtak volna bennük inak és izmok helyett. És a távolból szüntelenül hangzott a menedéket kereső állatok bögése, ordítása, makogása, rikácsolása.

- Még csak ez hiányzott - mondta keserűen Paul - ez az átkozott vihar. Hiszen amit nagy keservesen elkészítettünk, holnapra az is sártenger lesz. Bár a nyakát törné Doré úr valahol az úton. Igazán nincsen rá semmi szükségünk!

- Senki sem kell, senki! - kiáltotta váratlanul vad dühvel Pierre. A többiek rá sem néztek. Tudták, hogy sokat ivott és most ez a vihar! Egy kis afrikai idegjáték. Az előbbi nagy elernyedést hirtelen dühroham váltotta fel.

Egy félóra múlva a zivatar minden átmenet nélkül elállt.

Amikor André később hazament, Digát a szoba sarkában imádkozva találta. Egy csontból faragott kis bálvány előtt hajlongott, miközben éneklő hangon hívta segítségül a jó szellemeket.

- Mit csinálsz? - kérdezte meglepetten André.

A lány boldog meglepetéssel rezzent fel.

- Oh uram, - kiáltotta - az előbb annyi gonosz szellem dühöngött odakint és én féltem, hogy uramnak baja történhetik...

Ez volt az egyetlen szerelmi vallomás, melyei Diga meg mert kockáztatni. André egyáltalában nem volt meghatva. Természetesnek tartotta, hogy ő fehér férfi, akit imádni kell egy néger lánynak.

VI.

Robert Doré csakugyan megérkezett. Negyven év körüli, piros képű, pápaszemes, kissé hízásnak indult férfi volt. Még néhány száz kilométernyire lehetett a teleptől, amikor a négerek már pontosan értesülve voltak a nagy eseményről. A primitív emberek erdei telegramja nagyszerűen működött. A dobokon, fatörzsökön kikopogott sürgönyjeleket pontosan továbbadták és a négerek már azt is tudták, amiről a fehéreknek még sejtelmük sem volt. Hogy Robert Doré nem egyedül jön, hanem egy fehér hölgy is van a kíséretében. A hír igaznak bizonyult. Robert Doré nem régen nősült. A vállalat egy fiatal tisztviselőnőjét vette feleségül, a húsz esztendőös Louise Vaucourtot. Doré halálosan szerelmes volt feleségébe, aki lényegesen kevesebb hévvel viszonzta ura érzéseit. Louise már menyasszony volt, mikor Doré megkérte a kezét. Egy sportbajnok volt a vőlegénye, de a házasság megkötése anyagi okokból egyre kitolódott. Amikor Doré bevallotta szerelmét, Louise nem habozhatott. Tisztában volt azzal, hogy új kérése oldalán olyan jólétben lesz része, amilyenről mint a sportbajnok felesége nem is álmodhat. Nőül ment hát Doréhoz hidegen, felismerve a rideg és józan számítások eredményének kényszerítő erejét.

A házasság nem volt boldog. A férfi érezte, hogy felesége nem szereti és ez teljesen feldúlta lelki nyugalmit. Rettentően féltékeny volt. Mindenkire gyanakodott. Az okos, józan asszony hiába kerülte a hűtlenségnek még a látszatát is. Doréban állandóan izzott, viharzott a kétségbeesés. Különösen a sportbajnokot gyűlölte, mert meg volt győződve, hogy Louise még mindig változatlan szerelemmel imádja. A bajnok, magánéletében egy olajfinomító gyár kis hivatalnok volt. Doré nem nyugodott, amíg összeköttetéseivel ki nem járta, hogy a gyár a fiatal embert egyik vidéki fiókjába helyezte. Louise látszólagos közönnyel vette tudomásul a hírt, de lelke mélyén megvetette férje alattomos eljárását, amely mélyen sértette önérzetét.

Amikor a vállalat Dorét megbízta, hogy látogassa meg az afrikai építkezéseket, Doré nyomban elhatározta, hogy magával viszi feleségét is. Hiszen még akkor sem bízott benne, amikor egész nap ott lógott az oldala mellett. Még a bevásárlásaira is elkísérte. Dehogy is tudta volna magára hagyni három-négy hónapra Párisban!

A dolog különben egészen könnyen ment. Louise boldog volt, hogy bepillanthat a gyarmatok egzotikus világába. Ah, Párist már úgymint halálosan únta. Mióta férjhez ment, szinte óraműpontossággal volt beosztva az élete. Még a mulatságaiknak ízét is elvette Doré kibírhatatlan féltékenysége. Idegennel nem volt szabad táncolnia és ha a társaságban egy férfi kissé melegben kezdett foglalkozni vele, Doré mint a keselyű csapott le és valamilyen ürügy alatt már vitte haza.

Louise képzeletét határtalanul izgatta Afrika. Az ismerősök ijesztgetni próbálták. Rémes színekkel ecsetelték a moszkítókat gyilkos támadását, a kibírhatatlan hőséget, a négerek undorító piszkosságát, a lakásokba lopódzó kígyók halálos marását, az éjszakát gyötrelmessé tevő milliárdnyi rovar förtelmességét, a gyermekfej nagyságú röpködő kutyák, és vámpírok undok üvöltését. Louise mindenre azt mondta: látni akarom!

A hajóút első fele meglehetősen kellemes volt. De mikor az Egyenlítő felé közeledtek, a trópusi hőség már kezdte megmutatni erejét. Louise nehezen lélegzett, szívdobogása volt, fárasztotta a mozgás és órákhosszat feküdt mozdulatlanul. A férje előtt mindezt titkolni igyekezett, csak a hajó orvosának panaszkodott, aki azonban megvigasztalta: átmeneti állapot! Hamarosan meg fogja szokni!

A hajó hűtőkészülékei ontották a sok jeges italt, fagyaltot, a villamos szellőztetőgépek pompásan működtek...

De azután jött a partraszállás. Kétnapi utazás a keskenyvágányú szellős vonaton pálma-, kenyérfa- és kaucsukerdőkben. A vonat mellett gazellák szaladgálnak és az állomásokon majmok lopkodják a kosarakban álló banánokat. A vasútnak étkező kocsija van és a néger pincérek fehér vászonruhában szolgálnak fel. Mindez nagyon kedves és érdekes. De egyszerre csak elfogynak a vasúti sínek. Nincs tovább.

Az utolsó állomáson karaván várja őket. Öszvérek, négerek vállára fektetett hordszékek, szétszedhető sátrak, fegyverek. Huszonnégy ember, és a vezető. Az első néhány óra nagyon mulatságos. Azután mocsár következik. Rengeteg szúnyog. Le kell bocsátani a kalapok szúnyoghálóját. A hőség elviselhetetlen. Nincs többé jégbehűtött víz...

Éjjelre egy erdőbe értek. Fáklyák fénye mellett haladtak tovább. Az éjszakát ki kell használni, majd inkább nappal pihennek.

Louise ereiben tüzfolyó keringett. Állandóan kábult volt. Nem tudott gondolkozni, a homlokán verejték ütött ki. A levegő túlságosan fűszeres volt, óriási, harsányszínű virágok mintha opiumot leheltek volna. Erőtlenül pihegett a hordszéken, amely lassan himbálódzott a négerek vállán.

Louise megijedt. Érezte, hogyan változik át egész énje. Forró nyugtalanság gyötörte, melynek még nem tudta sem okát, sem nevét. A férjét nézte, aki látszólag frissen és ruganyosan haladt a négerek mellett. Néha megállt, célba vett egy madarat és eldurrantotta fegyverét. Doré már többízben járt Afrikában. Az ő idegrendszerét nem támadta meg a gyilkos klíma. Louise megfigyelte, milyen ravaszul és elégedetten pillant rá időnkint. Mintha örülne annak, hogy ő most tehetetlenül, a hőségtől eltikkadtan, szinte félholtan fekszik. Louiset felháborította ez a sátáni öröm. Gyanu ébredezett benne, hogy Robert tervszerűen készítette elő afrikai útjukat. A gyáva és féltékeny ember előre élvezte a gondolatot, hogy itt végre csakugyan ő lesz az erősebb. Tudta, tudnia kellett, hogy milyen rombolást végez a trópusi klíma azoknak a szervezetében, akik még nem edződtek hozzá. Hónapokig tart, amíg az idegek lassankint megszokják az állandó meleget, az erdők párolgását, a rovarok kellemetlenkedéseit.

Louise egyszerre kiábrándult afrikai illúzióiból és szörnyű rémület fogta el. Majdnem fel-sikoltott kétségbeesésében. Teljes világossággal eszmélt arra, hogy tökéletesen ki van szolgáltatva Robertnek. Ez a gondolat vérgigéztette önérzetét. Hiszen a legszerelmesebb asszony is csak addig tud szívvel-lélekkel odaadó lenni, ameddig ezt szabad akaratból teszi. Mert a kényszer érzése gyűlöletté változtatja a legszenvedélyesebb szerelmet is. Ha a szerelme megfosztják attól az illúziójától, hogy szabad akaratából cselekszik, gyűlölködő ellenséggé változik.

Louise eddig sem szerette férjét, de korrekt és izléses volt mindig, mert levonta annak következményét, hogy a maga elhatározásából lett Robert felesége. Eddig egyenlő, szabad felek voltak. De most minden megváltozott. Kiszolgáltatott rabszolganő lett. Kényszer és ravaszság tartja Robert hatalmában. A férj bosszút állt azokért a sérelmekért, melyeket féltékenységekben elszenvedni vélt. Legalább is így érezte Louise.

VII.

Nemcsak a négerek bámulták meg határtalan kíváncsisággal Louiset, hanem a mérnökök is. Mintha még ők sem láttak volna fehér asszonyt. Álmos közönyük egyszerre megszűnt, valósággal felvillanyozódtak. Bozontos szakállukat sietve leborotválták, gyűrött, piszkos vászonruháikat kimosatták, vasaltatták, a telep megzavart hangyabolyhoz hasonlított. Mindenki tele volt nyugtalansággal, izgalommal, a nő varázsa egyszerre hatalmába ejtette őket és szinte megható naívsággal rendelték magukat alá a váratlanul közéjük toppant nő uralmának. Doréről szinte tudomást sem vettek, a férfi személye valósággal eltörpült az asszony mellett. Csak most, amikor ismét beszívták egy nagyvilági nő parfümjét és a Páris eleganciája bájolta el szemüket, ébredtek annak tudatára, hogy mennyire elvadultak az esztendő során. Esetleneknek, ostobáknak érezték magukat és lámpalázasan ejtettek ki minden szót, mert féltek, hogy durván és bárdolatlanul hangzik az, amit mondanak.

A kaszinót kicsinosították, mert Doré többször magával hozta a feleségét. Nagy gondot fordítottak az ízléses terítésre, keveset ittak, mert féltek, hogy lerészegednek. De a látszólagos fegyelmezettség borzalmas indulatokat takart. A hat férfi halálosan szerelmes volt Louiseba. Erről soha egyikük sem beszélt, de enélkül is tisztában voltak mindennel. Az évek során alaposan megismerték egymást, mindegyik tudta a másiktól, hogyan szokott öltözködni, milyen mocskos cinizmussal gondolkozik a nőkről, szerelemről, mennyi sört vagy pezsgőt szokott esténként inni. És most kölcsönös undorral és lenéző mosollyal állapította meg mindegyik, hogy a „másik” milyen dendisen öltözködik, hogy milyen komikusan hiú, milyen verejtékes erőlködéssel próbál az asszonynak tetszeni. Még sohasem látták ennyire tisztán egymás gyengéit és a bennük rejlő ellenszenves tulajdonságokat. A hosszú együttélés megszokottsága alatt kifejlődött barátságok kölcsönös megvetéssé változtak. Az urak egyszerre nagyon komolyan vették a hivatali rangjukat, szolgálati hangon kezdtek egymással diskurálni, ami eddig teljesen ismeretlen volt. Boldogok voltak, ha hibát fedezhettek fel a másik munkájában, éles rendreutasítások, fegyelmi eljárással való fenyegetések voltak napirenden.

Doré úgy élvezte mindezt, mint ahogyan Lucifer gyönyörködhetik az elkárhozott lelkek örök marakodásában. Határtalan hím büszkeség duzzasztotta keblét, hogy a többi férfi szenved és irigylit tőle az asszonyt. Valósággal könyörgött Louisenak, hogy minél pompásabb ruhákban jelenjen meg, úgy mutogatta az asszonyt, mint a maharadzsák legendás gyémántjaikat.

Louise boldogtalan volt. Megvetette férje alantas hiúságát és irtózott szultáni pöffeszkedésétől. De bántotta és zavarba hozta a férfiak éhes tekintete is. Túlzottan kedves és udvarias volt mindegyikhez, vigyázott arra, hogy egyiket se tüntesse ki a másik rovására.

Legjobban a kora hajnali órákat szerette, amikor a férfiak kilovagoltak a munkához és magára maradt. Ilyenkor lovaglónadrágot és magasszárú cipőt húzott, tropikus, parafával bélelt sisakot tett a fejére, a vállára puskát akasztott és cserkészni ment néhány néger szolga kíséretében. Nevetnie kellett, olyan valószínűtlen volt mindez. Mintha Hollywoodba hívták volna valamilyen egzotikus film főszerepének eljátszására. Többször elment a folyó partjára, ahol ezrével heverték az óriási krokodilok. Olyan élettelenül nyújtózkodtak a napon, hogy messziről kivágott fatörzsekhez hasonlítottak. Néhány szörnyeteg koponyájába golyót röptetett és nagy diadallal faágakra kötözve vitték haza az elejtett óriáshüllőt. A négerek, akik kedvében akartak járni, apró majmokkal ajándékozták meg, amelyekkel csakugyan pompásan szórakozott.

Csak délutánok és esték ne lettek volna! Azok a szörnyű, agyat forraló, lélegzetet elállító forró délutánok, amikor bénultan hevert a kereveten és étterrel permetezte a nyakát és a homlokát. Ilyenkor mintha kicserélődött volna a lénye. Képzelete furcsa, fantasztikus alakokkal népesült be, ijesztő hangokat hallott az erdő felől, vigyorgó néger bálványok elevenedtek meg

előtte, érzéki tévedések riasztották. Mintha ő is néger nő lett volna és a tam-tam őrzítő hangjaira táncolt volna...

Mikor kinyitotta a szemét, villogó, furcsa tekintet meredt rá. Felsikoltott ijedtében. Pillanatokig tartott, amíg felismerte a vele szemben álló férfit. André volt.

- Madame - mondta udvarias meghajlással a férfi. - Ön nem nagyon óvatos. Afrikában nem tanácsos nyitott ajtó mellett aludni. Még szerencse, hogy a négere értem rohant és figyelmeztetett, hogy veszély fenyegeti.

Egy fekete-zöldes, idomtalan tömegbe rúgott. Hatalmas, agyonvert óriáskígyó volt.

Louise elsápadt.

- Nem értem - mondotta. - A néger itt örködött a küszöbön.

- Igen, de a fickó csak későn pillantotta meg a kígyót, amikor már felkúszott a lépcsőkön. És nem mert utána menni, mert a parancsa úgy szólt, hogy semmi szín alatt nem lépheti át a szoba küszöbét. A szegény együgyű fekete azt hitte, hogy a halálok halálával hal meg, ha megszegi a tilalmat. Ön Tabu a szemében. Hatalmas, mint egy isten. Valószínűleg meg volt győződve, hogy a kígyó sem árthat a fehér asszonynak. Engem inkább csak azért hívott, hogy tanuja legyek, amikor a kígyót a fehér asszony egy mozdulatával, talán csak lélegzetével, vagy egy pillantásával megsemmisíti!

Az asszony csak most vette észre, hogy majdnem egészen mezítelen. Mindössze egy könnyű, szinte áttetsző fehér selyemkendő volt ráborítva, amely lecsúszott válláról, mikor az imént riadtan felugrott.

Zavartan igyekezett jobban beburkolódzni. De érezte, hogy a férfi pillantása hogyan fúrja át a leplet és szinte perzseli a bőrét.

- Köszönöm uram, hogy megmentett! - mondotta és ösztönszerűen hátralepett.

Lehúzta a kerevet barna virágos takaróját és azt csavarta maga köré.

- André Salmon vagyok, ha madame elfelejtette volna a nevemet - mondotta a mérnök. - Szeretném, ha megjegyezné a nevemet, ha legalább ennyivel különböztetne meg a többi kollégámtól!

Louise nevetett. Valóban, túlságosan szórakozott volt, képtelen volt közömbös emberek neveit megjegyezni. A mérnökök bosszúsan állapították meg, hogy állandóan összetéveszti őket. Világos jele annak, hogy egyáltalában nem érdeklik önagyságát.

- Meg fogom jegyezni, monsieur Salmon! - válaszolta. És kedvesen mosolygott.

A férfi szíve vadul vert.

- Miért jött közénk? Önnek nem lett volna szabad ide jönnie! - kiáltotta váratlanul és oly hevesen, hogy az asszony megrezzent.

- Miért mondja ezt? - kérdezte riadtan.

- Mit tudja ön azt, hogy mit jelent nekünk az asszony! Fehér nő, ebben a rengetegben. Itt élünk a legbujább, legmámorosabb világban, ahol őrzöngve buggyan a földből a termékenység, ahol minden lustán nyújtózkodik, nedvektől duzzad... Asszonytalanul élünk! Alkoholba fojtjuk a víziókat, amelyek megrohannak. A néger nők, ezek a néma, alázatos bábok csak feldühítik az embert, Mi fehérek harcolni szeretünk a szerelmünkért. A mi szerelmünk csupa titokzatos szépség, váratlan izgalom, féltékenység, egyenlő rangú ellenfelek küzdelme. Itt fantáziátlan, örömtelen fiziológiai művelet. Nincs harc, nincs ellenállás, nincs kacagás. A néger nő inkább meghal, semhogy csók közben nevetéssel sértse meg a fehér férfit. De mégis élünk,

amíg ön nem jött ide. Beletörtük magunkat a változhatatlanba. Páris, a nők, már elvesztették valóságosságukat. Beszéltünk róluk, mint akár Oceániáról, az elsüllyedt világról, vagy a mesék aranymezőiről. De most itt van, elhozta a megfogható valóságot, úgy zúzta szét a mi ezer nyomorúsággal magunkra erőltetett nyugalunkat, mint egy vaspöröly.

A hangja elfulladt, nehezen lélegzett.

- Szeretem magát! - mondotta tikkadtn. - Én már elfelejtettem a szavakat, melyeket ilyenkor mondani szoktak. Vadember lettem, öt éve élek a rengetegben. Nem tudok bókolni, olyan esetlen vagyok, mint egy bivaly. De az érzéseim. Ha megértené ezt a mindent elsőprő forró vágyat és imádatot, amely kizeng belőlem, mint az orkán, őszintén, mint a madárdal és barnán, mint ez a kövér föld körülöttünk.

- Csillapodjon! - mondotta az asszony és megdidergett, ahogyan a szavak súrolták. - Örültségeket beszél! A férjem...

Gyűlölet villant André szemében.

- A férje - sziszegte és arca mintha nyúlós, zöldszínű méregtől foszforeszkált volna - úgy jár köztünk, mint egy törzsfőnök, mint egy bálvány, amely csodálatos orhideára vigyáz. Afrika legszebb virágára és legértékesebb kincsére. De a kincsek sorsa, hogy ellopják őket...

- Téboly! - mondotta Louise. - Itt minden annyira túlfűtött és rémületes. Mintha csupa őrző között járna az ember.

Az erdő felől lassú ritmusban hallatszottak a fa-dobok. Mint végtelen bús sóhajtozás, konok és idegekbe markoló figyelmeztetés, hogy félelmetes titkok lesnek ránk szüntelenül.

- Ezek a négerek is, - mondotta André - mióta maga itt van, elvesztették a józanságukat. A varázslóik éjjel-nappal dolgoznak, démonokat füstölnek, veszély érzése borzong az idegeikben. Maga árasztja mind ezt a nyugtalanságot!

A távolból kiáltozás hangzott, káromkodás és parancsszavak.

- Most menjen! - sürgette az asszony. - Nem maradhat itt egy percig sem.

- Egy biztató szava sincsen? - könyörgött André és csak állt élőhalottként.

- Menjen! - mondotta erőlyesen Louise, erőlyesen, mint ahogyan a hipnotizőr utasítja a médiú-mát.

A mérnök kitámolygott a szobából.

VIII.

Diga vakító, elefántcsont fogai kivillantak húsos ajkai közül. Ilyenkor szép volt, mikor mosolygott. A lépése könnyű és kecses volt, a haját illatos olajokkal lágyította és simán oldalra fésülte. Nagy munka volt az apró, göndör hullámokat eltüntetni. Diga napok óta készült erre. Láttá, hogy Louise is így hordja a haját és utánózni próbálta. Most izgatottan várta a hatást, a fehér férfi isten elismerő szavát.

De André egy pillantást sem vetett rá. Ledobta kabátját, azután az asztalra csapott, mintha láthatatlan ellenség koponyáját akarná szétzúzni és hevesen felindulva járt fel és alá, miközben érthetetlen szavakat mormogott.

Diga a sarokba húzódva, tágra nyílt szemmel, rémülten nézte, hogy mit csinál? De mikor látta, hogy André egyáltalában nem hagyja abba az értelmetlen sétát, kiosont a szobából és a kerek fatálcára rakott gyümölcsökkel, meg sörrel tért vissza. Kedveskedő mozdulattal tette az asztalra.

André felrezzent, mintha csak most vette volna észre Digát. Egy pillanatig szinte meghökkenve állott.

- Ah, persze, hiszen te itt vagy! - mormogta. - Vidd a gyümölcsöt, nincsen semmire sem szükségem.

Diga megszeppenve engedelmeskedett.

Kiment a szobából és a küszöb elé ült. Úgy gubbasztott, mint egy beteg kis madár. A nyitott ajtóból csak néha mert André felé pillantani. André eleinte ügyet sem vetett rá, de a mozdulatlan, lehorgasztott fejű lány, aki olyan volt, mint az eleven szemrehányás, lassankint felbosszantotta.

- Na mit ülsz itt, mi a bajod? - kiáltott rá ingerülten.

- Uram haragszik rám! - mondotta Diga kétségbeesetten. - Én nem tudni harag okát. Mindent megtenni, hogy velem megelégedni... kértem Nagy Szellemet, hogy uram szeressen engem...

Olyan megható volt gyerekes együgyűségében, ahogyan könnyektől fátyolozódott a szeme és elcsuklott a hangja, hogy André megsajnálta.

- Nézd Diga, - mondotta - nem haragszom rád, te csakugyan jó lány vagy, de nem maradhatsz nálam tovább.

Diga fekete arca hamuszürke lett, ami a négereknél a legnagyobb rémület jele.

- Uram elkerget? - kiáltotta magánkívül. - Akkor Digát mindenki kicsúfolni, apám agyonverni engem...

- Nem lesz semmi bajod. Gondoskodom rólad...

- Én uramnál maradni! - kiáltotta a boldogtalan.

Csak aki a néger lelket ismeri, tudja, hogy mekkora halálos elszántság kellett ahhoz, hogy a szegény lány ellent merjen mondani Andrénak.

A mérnök azonban fejét rázta.

- Ez nem lehet Diga...

- Mást lányt akarni uram? Diga szebb, jobb, engedelmesebb... Tudni varrni és ruhákat rendben tartani...

- Nem veszek lányt. Boyt fogok tartani. Téged pedig férjhez adlak Togóhoz.

- Én jobban szeretni uramat!

Mint egy végső reménykedés sikoltott ki belőle ez a vallomás. André azonban unta a dolgot és erőlyesen rászólt:

- Elég volt Diga. Azt fogod tenni, amit parancsolok.

Hátat fordított a lánynak és elsietett. Egyenesen Togó kunyhójához nyargalt. Mielőbb véget akart vetni a dolognak. Éppen eléggé ideges volt. Még csak az hiányzott, hogy ez a fekete lány is nyugtalanítsa.

Togó kunyhója előtt ült és bétel leveleket harapdált. Alig lehetett ráismerni. Lefogyott, csupa csont, meg bőr volt, a szeme élettelenül bámult a világba. Kunyhójából rettentő bűz áramlott ki, világos jelül annak, hogy senki sem takarítja. A kunyhó környéke is csupa mocskok volt, két apró, fekete disznó éhesen rőfögött, nem messze tőlük egy döglött kutya feküdt égnek nyújtott lábakkal. Valószínűleg az éhségtől fordult fel. Hangyák és rovarok milliói lepték el, sok helyütt már egészen lerágták a húst és csak a csontok fehérlettek. Orrfacsaró bűz terjengett, André majdnem rosszul lett.

- Ide gyere! - kiáltott Togóra.

Az élő hulla engedelmeskedett.

- Ide hallgass, - mondotta André. - Neked adom Digát, feleségül veheted! Már ma elviheted. Holnap pedig jelentkezz a munkánál. Visszakapod a nadrágot és a kalapot.

Ezektől a szavaktól Togó egyszerre eleven lett. Nagyot ugrott örömeiben, fekete bőre szinte kifényesedett. Hálálkodó és áldó szavak tömegét zuhogtatta Andréra.

De a mérnök erre már nem volt kíváncsi. Rosszkedvűen oldalba kapta lovát és elnyargalt. Legszívesebben kilovagolt volna a világból.

IX.

A harmadik hét végén Doré értekezletre hívta az urakat. Tudomásukra hozta, hogy a tapasztaltaktól nincsen túlságosan elragadtatva, a munkateljesítmény lassú és meglehetősen silány. Mindazonáltal újabb telepeket kell felmértezni, mert a párisi központ további vasútvonalakat tervez. Az urak tehát készülődjenek fel, rendeljék be a szükséges számú munkásokat és a kellő műszerekkel megrakodva, holnap hajnalban elindulnak. A térképezési munkálatok előreláthatólag három-négy napig fognak tartani és azokban valamennyi mérnöknek részt kell venni, hogy a későbbi szaktanácskozáson kellő tájékozottsággal tudjanak az egyes kérdésekhez hozzászólni. Az előmunkálatok tartama alatt a telepen csupán André Salmon marad, aki a folyamatban lévő útépitkezést vezeti és a négerekre felügyel...

Doré angyali kedvében volt. Soha életében nem érezte jobban magát, mint az elmúlt néhány hét alatt. Gyáva, gátlásokkal telített lényé valósággal kivirágzott. Végre megtalálta a világnak azt a pontját, amelyen korlátlan úr volt. Valamennyi mérnök alárendeltje volt, a négerek reszkettek tőle és Louise kényre-kedvre ki volt néki szolgáltatva. Határtalanul élvezte hatalmát, valami kellemes bódulatban járt állandóan.

A tanácskozás után füttyöreszve ment a számára fenntartott villába, amely a telep legdíszesebb épülete volt. Széleslevelű, legyezőpálmák alá épített, ízléses faház, amelynek még terrasza is volt.

Louise szenvedő arccal ült a nyugszéken, látszólag teljesen apatikusan.

Ettől a látványtól egyszerre keserű lett Doré szájíze.

- Kérlek, - mondotta ingerülten - igazán nem értelek. Mindig itt talállak, mint egy martirt, nyögve és unatkozva... Tulajdonképpen mi bajod van? Az egész világ körülötted forog, mindenki kedvedet lesi és te naphosszat haldokolsz és úgy nézel, mintha valamennyien gyilkosok lennének!

- Utazzunk vissza Párisba, Robert! - mondotta az asszony.

Doré gúnyosan mosolygott.

- Szóval nem jól érzed magad velem kettesben. Páris kell neked, a flörtök, a szmokingos majmok, a barátnőid, akik elmondják, hogyan csalják meg a férjeiket! Hát kérlek, örömhírem van a számodra. Megkíméllek néhány napig annyira kellemetlen társaságomtól. Földmérő munkára megyek az urakkal. Magad leszel. Pihenhetsz, ábrándozhatsz, terveket készíthetsz arról, hogyan és kivel fogsz megcsalni Párisban...

- Ostoba vagy és ízléstelen!

- Nem tetszem neked? Nem vagyok udvarias? Szemedbe mondom az igazat? Hát ki ennek az oka? Még tíz perce sincsen, boldog és elégedett voltam. Azután hazajövök és látom, hogy valósággal süvít belőled a gyűlölet, minden mozdulatod érezteti, hogy terhedre vagyok. Azt hittem, hogy talán itt, az őserdőben eszedre térsz, hogy távol az undok civilizációtól jobb és megértőbb leszel. Te azonban itt is csak párisi életedet folytatod. Azt hiszed, nem vettem észre, hogyan kacérkodsz a mérnökökkel? Hogyan ugratod, bolondítod őket? Úgy rángatod őket, mint a pojjácaikat...

- Hallgass, kiáltotta kétségbeesetten Louise. - Nem érzed, mennyire komisz és megalázó minden szavad? Hát miért nem válsz el? Mi értelme van ennek az életnek? Váljunk el, Robert!

- Úgy? Tehát ez jár a fejedben. Válni akarsz. Nyíltan bevallod, hogy gyűlölsz, nem kellek neked. Ez legalább világos, őszinte beszéd... De hát miért akarsz elhagyni? Ki az, aki jobban, szenvedélyesebben szerethetne? Aki többet nyújtana néked, mint én?

Elérzékenyült és majdnem sírva fakadt.

- Miért nem szeretsz Louise? Hiszen én mindennél jobban imádlak! Mit tegyek, hogy szeress? Hát nem látod, hogy az ingerültségem, a gorombaságom csak kétségbeesés? Ha tudnám, hogy megbízhatom benned, hogy szeretsz... az ujjad körül csavarhatnám!

És hirtelen újabb dühroham fogta el.

- Arra ne is gondold, hogy elválnék! Óh nem! Azt hiszed, hülye vagyok? Ugródeszkának kellenék? A feleségem lettél, mert így bekerültél a legjobb társaságba, ünnepelt dáma lettél, akinek most már nincsen rám szüksége, mert már bizonyára kiszemelted az utódodat. Hát jól jegyezd meg: én megölöm azt az embert, aki csak egy ujjal is hozzád merészel nyúlni! Értetted? Ez nem üres beszéd, elhiheted!

Az asszony megvető pillantással mérte végig.

- Örült! - mondotta azzal a hangsúllyal, amely végtelen perspektivákat nyit meg, amely mögött tragikus regények gomolyognak és a szó csak olyan, mint egy villanás a kitörni készülő kráter felett.

A terraszfeljárója felől zseblámpa fénye villant meg, mint egy ragadozó szeme. André érkezett. Ahogyan feljött a terraszra és meglátta az asszonyt kínozta elnyújtódzásában a nyugszéken, megremegett és alig tudta átnyújtani a kezében tartott papírtekercset Dorénak.

- A vázrajzok! - dadogta. - Ott méltóztatott felejtetni.

És csak nézte elbűvölten az asszonyt, akit soha csodálatosabbnak nem látott. Most itt fekszik a trópusi éjszakában, egyedül és tikkadtan a vágytól és gyűlölettől. Doré észrevette micsoda elképedéssel és remegve áll a fiatalember és rávigyorgott az asszonyra:

- Szép asszony, mi? - kérdezte gonoszul és alattomosan, mert tudta, hogy a kérdése sebez. A mérnök aléltága, ahogyan állt mozdulatlanul és gyötrődve, felkorbácsolta Doré szunnyadó bestialitását, már ismét a kérkedő, diadalmas hím volt, aki dicsekedni akart szerencséjével. Az asszony mellé térdelt és átfonta a derekát, magához húzta és megcsókolta.

Louise felugrott és haragosan lökte el magától.

- Izléstelen és bárdolatlan vagy! - kiáltotta magánkívül.

Majdnem sírva fakadt. A tekintete bocsánatot kért Andréától, aki égő szemmel nézett rá vissza. Ez több volt, mint szerelmi vallomás. Szinte a nászuk muzsikált a nagy elérzékenyülésből és az imádatból, ahogyan tekintete odatapadt az asszony forró ajkához.

- No, mi az? Mire vár, kérem? Mit kíván még? - kiáltott rá váratlan durvasággal Doré, aki szinte tajtékozott dühében, hogy nem sikerült a színjáték, amelyet Andrénak rendezni akart.

André meghajolt.

- Jó éjszakát! - mondotta.

Lassan kifelé ment. De csak néhány lépést. Zseblámpáját eloltotta és nekitámaszkodott egy kókuszfának. Még mindig Doré házat nézte, azt a karcsú, tragikus árnyékot, amely rárajzolódott a szoba függönyére. André keze végigsiklott az övén, megtapogatta a revolverét. Nehezen lélegzett. Egy percig attól félt, hogy kitör rajta a trópusi őrület. Gyilkolni fog. Doré sohasem állt közelebb a halálhoz, mint e pillanatban. André agyát vérhullám öntötte el. Százféleképpen képzelte el a pillanat ezredrészé alatt, hogyan öli meg André és akkor övé lesz Louise!

Egy lépést tett a ház felé.

Akkor valami reccsenést hallott a háta mögött.

Megfordult és Digát pillantotta meg.

- Mit keresel itt? - kérdezte ingerülten. - Hogy mersz leskelődni utánam?

- Nem leskelődni! - dadogta a boldogtalan asszony. Egy kőkorsót szorongatott a bal kezében.

- Kókuszdió tej... fehér asszonynak viszem... ő kérte inni!

André végigsimított homlokán. Ez a találkozás kissé kijózanította. Megfordult és felcsattantotta zseblámpáját.

Mikor néhány lépés múlva ösztönszerűleg hátra nézett, látta, hogy Diga a földre lapulva keresgél azon a helyen, ahol az imént állt. André bosszúsan nevetett. Ismerte a néger szokásokat, tudta, hogy ez mit jelent. Diga buzgón kutat valami apróság után, amit ő esetleg a földre ejtett. Egy papírszeletet, cigarettavéget, eldobott gyujtót vagy akármit. A varázslatban rettentő fontos szerepe van az így felszedett tárgyaknak...

A kunyhójában felöltözve vetette magát az ágyára. Az agya lázasan lüktetett. Megátkozta a pillanatot, mikor először lépett Afrika földjére.

X.

André a töltés tetején álló sátor ponyvája alól nézte a nyüzsgő négereket. Fejükre rakott kosarakban hordták a földet és a kavicsot. A talyigák száz számra felfordulva heverték a domb alatt. A négert, akibe évszázadok hagyománya idegezte be, hogy a terhet a fején hordja, sehogysen lehet rákényszeríteni, hogy talicskázza a homokot. Ha ordítanak vele és erőszakkal szorítják rá, egy ideig szánalmasan csetlik-botlik vele, verejték ül a homlokára, percek alatt halálosan kimerül és ha a felügyelő csak egy pillanatra félre néz, már megint a kosár van a fején. Ebben a teherhordásban viszont annál kitartóbbak. Főleg a nők, mert a néger erkölcs szerint az ilyen durva, nehéz munka asszonynak való. A távolban Togó állt és időnkint hangosakat kiáltott a tekintély végett. Nem lehetett ráismerni. Mióta Diga a felesége lett, mintha új életre támadt volna tetszhalottságából. Olyan élénk és mozgékony volt, mint a majom.

Hirtelen egy rohanó néger vonta magára figyelmét. Van a négereknek egy különös futása, amikor a legkülönösebb mozdulatokat végzik rohanás közben. Valósággal vészjeleket adnak, rémhíreket közölnek anélkül, hogy egy hangot is hallatnának. A munkások is észrevették a rohanó fickót és kíváncsian abbahagyták a munkát. Nekik különben a legkisebb esemény is elegendő volt arra, hogy szünetet tartsanak. Izgatott morgás támadt, André felállt és várta, hogy mi lesz?

A néger legény magából kikelve, remegve állt meg André előtt.

- Gyere fehér úr, nézni magad is... erdőben lenni oroszán!...

Erre már valóban felvillanyozódott André.

- Láttad? - kérdezte izgatottan.

- Elvitte Hitu tehenét.

A négerek pillanat alatt tudomásul vették az eseményt. A munka megállt az egész vonalon. Kijelentették, hogy valamennyien résztvesznek az oroszán hajtásában. Nyomban jönnek, csak éppen haza sietnek, befestik magukat, mert oroszán vadászatra csak befestve indulhat a néger vadász, különben szerencsétlenség éri. Ezenkívül gyorsan el kell lejtetni néhány vallásos, erőt adó táncot, továbbá rendbe kell hozni a lándsákat és az ijjakat...

André kijelentette, hogy minderre semmi szüksége sincsen. Hat embert visz magával, a többi addig folytassa a munkát.

A négerek elszörnyedtek. Hogy oroszán vadászat idején útépítéssel foglalkozzanak, holott ez az egész törzs ünnepe? Valóban, a Nagy Szellem nagyon meggyalázta a szegény feketéket azzal, hogy nyakukra hozta a fehéréket.

André nem törődött a négerek megrökönyödésével. Kiválasztotta a hat legügyesebb és legizmosabb legényt és azokkal hazasietett. Nyakába akasztotta vadászfegyverét, övébe revolvert és tört dugott. Közben a négerek is sietve felfegyverkeztek.

Az erdő felé igyekezve, elmentek Togó kunyhója mellett is, amely a telep szélén állt. André odapillantott és meglepetten állapította meg, hogy micsoda nagy változáson ment át Togó rezidenciája. Nyoma sem volt a trágyahegyeknek, a szemetet elhordták, tiszta, takaros volt a kunyhó környéke. Diga a kunyhó előtt állt és ismeretlen magvakat tört egy kőmozsárban. Ugyanabban a kartonruhácskában forgolódott, amelyet Andrénál hordott. Mikor André meglátta, kiejtette kezéből a törőt, az arcán határtalan elragadtatás látszott. Olyan gyerekes és őszinte volt az öröme, hogy André elnevette magát.

- Jónapot, Diga! - köszöntötte. - Hogy vagy, menyecske?

Diga nem tudott válaszolni. Valami nyögésszerű hangot hallatott, alázatosan meghajolt, csupa hódolat és várakozás volt, vak engedelmességre készen állt, boldogan, hogy Andréét szolgálhatja.

De André már be is fejezte a társalgást.

- Oroszlánvadászatra megyek! - mondottat és búcsút intett.

- Oh! - kiáltotta Diga és összecsapta a kezét. Tisztelete és imádata az egekig nőtt. Meg volt győződve, hogy André pusztá akarataival is megsemmisítheti az oroszlánt. Egy csöppet sem féltette a fenevadtól. Vakon hitt André földöntúli erejében.

A telep körül jó nagy darab területen fel volt égetve az embermagasságú fű, kényelmes volt az előrehaladás. De azután hirtelen, minden átmenet nélkül kezdődött a dzsungel. Nem az őserdő a veszedelmes, hanem a füves, bozótos terület, ahol elmerül az ember, mint egy tengerben, nem lehet tájékozódni és még kevésbé lehet sejteni, hogy honnan ugrik elő valamelyik lesben álló fenevad. A négernek azonban külön ösztönei vannak, a dzsungel mélyén is tud tájékozódni és a fülei éppen olyan élesek, akár az állatoké. Felfigyel a legkisebb zörejre és begyakorolt szeme meglát minden nyomot.

Félóráig tartott a lassú előrenyomulás, amikor André észrevette, hogy a négerék egyre nyugtalanabbul figyelik a bozótokat.

Egyszerre megálltak és tanácskozni kezdtek.

- Mi történt? Mi ütött belétek? - kérdezte André.

- Uram, itt ember járt! - mondta a vezető. - Fehér ember!

André megszokta, hogy a négerék pompás megfigyelők, de ez a megállapítás mégis meglepte.

- Honnan tudod, hogy fehér volt? - kérdezte megdöbbenve.

- A fekete ember mezítláb járni, a fehér csizmában. Mezítláb nem lehet a fűvet így letaposni.

Mégegyszer lehajolt, nézett, szaglászott, azután megállapította:

- Egyedül volt!

André nem értette a dolgot.

- Ki járhatott itt? A fehérek valamennyien Doréval vannak terepszemlén.

Rajtuk kívül más fehér ember az egész környéken nincsen.

- Bizonyára régi nyom! - mondotta félvállról, mert nem akarta meglepetését elárulni. Az ilyesmi rontja a tekintélyt.

A néger a fejét rázta.

- Most itt lenni... A törés egészen friss!

André vállat vont.

- Ha itt van, majd megtaláljuk! Lódujlatok már. Nem emberre vadászunk, hanem oroszlánra!

De közben egyre törte a fejét, hogy ki járhatott erre?

És hirtelen halotthalovány lett. Egyszerre megvilágosodott előtte a rejtély.

Ha csakugyan fehér ember járt itt, úgy az nem lehetett más, mint Louise... Hogy ez nem jutott mindjárt az eszébe! Ettől a különös, rejtélyes és elszánt asszonytól minden kitelik.

- Örület! - gondolta magában. - Hiszen ez kész öngyilkosság! Vezető nélkül a dzsungelben! Soha többé innen nem kerül ki!

Most már nem az oroszlánt kereste, hanem az asszonyt.

A négerrek veszettül üvöltöztek, hogy így figyelmeztessék az eltévedtet a helyes irányra.

André agya közben lázasan dolgozott.

Nem igen értette a dolgot. A dzsungelbe nem téved az ember véletlenül. Mi történt Doré asszonnyal? Vadászni ment? Arra kíséretet vitt volna magával. Micsoda tüzek, ismeretlen lázadás hajthatta ilyen végzetes útra?

A kis csapat három részre oszlott és úgy kerestek különböző irányban. Félóra múlva olyan vijjogást hallottak jobbfelől, amilyent a dögkeselyűk hallatnak, mikor zsákmányukra csapnak.

Az André társaságában maradt két néger izgatottan nógatta a mérnököt:

- Erre gyere uram, megvan a fehér ember nyoma!

Csakugyan a többi néger adott jelt társainak.

Puskalövés hallatszott és utána rémült ordítás. André meggyorsította lépteit.

- Halló! - kiáltotta teli tüdővel. - Ne lövöldözzön! Itt emberek járnak!

Egy törpe tamariszkbokor mögött megpillantotta az asszonyt, aki meglepetten állt kezében a füstölő fegyverrel. Mellette egy kutya ugatott bösen.

- Rám lesett? - kérdezte megdöbbenve, mikor André megpillantotta.

- Oroszlánvadászatra jöttem - mosolygott André. - Nem tehetek róla, ha véletlenül párducra akadtam. De hogy merészelt idejönni?

Louise dacosan vállat vont.

- Eh, nem olyan nagy dolog! Amint látja, elhoztam a kutyámat! Az biztosan megtalálta volna a visszavezető utat.

- És ha véletlenül összeakadt volna az oroszlánnal?

- Megverekedtünk volna. A fegyverem kitűnő. Legújabb típusú angol gyártmány, robbanó golyóra töltöttem. Imádom a komoly, élet-halál harcot!

A férfi fülében úgy hangzott ez, mint egy kihívás.

A négerrek már szétszlottak, tovább keresték az oroszlánnyomot. Ketten álltak a kis tisztáson.

- Mintha az egész világ elől el akartak volna rejteni bennünket, hogy ne legyünk, csak mi ketten! - mondta az izgalomtól rekedten. - Bizarr találka az őserdőben. Mennyi szépség van ebben! Ebben az isteni véletlenben... Sehol nem állhat két ember annyira közel egymáshoz, mint itt, a földi paradicsomban. Mintha bennem forrósulna mind az őserő, amely körülöttünk zeng és orgiázik. Ezt éreznie kell! Hiába védekezik... hiába akar fölényes lenni, jól tudja, hogy ez az őszinteség pillanata, az a csodálatos perc, amikor olyan tökéletes, ősi szépségben kínálja fel egy férfi szerelmét, ahogyan azt még soha, senki nem vihette maga elé. Nem is vagyok más, mint ez a felzengő érzés és ebben a nagy felszárnyalásban, mintha már nem is élnék, csak egyetlen nagyszerű akarás feszül bennem... Szeretem Louise... és akarom... a csókját... a szerelmét!...

Ezek már nem szavak voltak, hanem gigantikus emelők és motorok, melyek egyszerre felviharozták az asszonyba eltemetett multját, elárult szerelmét a sportbajnok iránt, azután három év minden megaláztatását és meddően parázsló vágyát. Mint egy nagy sírás tört ki minden

sejtjéből a kétségbeesés összeomló és reménytelen élete felett. Dacosan feszült benne a lázadás és úgy szédült a feléje áradó forró szavakba, mint az élet desperádói az alkoholba. Nem volt szerelmes, de a kétségbeesés néha jobban felkorbácsolja érzéseinket, mint a legnagyobb szenvedély. Feledni akart, menekülni és bosszút állni. Ellenállás nélkül tűrte, hogy a férfi karja lassan átfogja és ajkára zúdítsa vad, diadalmas csókjait.

XI.

Estére a négerek már tudták, hogy az oroszánvadászat nem sikerült. Ez pedig nagy baj, mert a ragadozók visszatérnek arra a helyre, ahol már sikeresen zsákmányoltak. A rettegő feketék éjszakára hatalmas máglyákat gyújtottak házaik előtt, a vörös fényben izzó telep pokolhoz hasonlított, amelynek lángjai mellett szurokba mártott ördögök sürgölődnek.

A férfiak Kanu vezérlete alatt veszedelmet űző táncokat lejtettek és szünet nélkül énekeltek. Ettől a bestiális ordítózástól még egy elefántcsorda is elmenekült volna.

Az asszonyoknak ilyenkor a kunyhóban a helyük. Amikor a férfiak harci festéket kennek a testükre és erejük teljes gögijében hőssé válnak, lenéznek és távol tartják az asszonyt.

Diga azonban nem aludt. Ő is démonokkal küzdött, de különös módon nem azokkal, akiknek kegyét e pillanatban a törzs férfiai keresték és akiknek hatáskörébe a fenevadak megfékezése és távoltartása tartozott. Digát egyáltalában nem is érdekelték a férfiak, nem törődött az oroszánokkal és közömbösen hagyta volna az is, ha a nagy sárga macska éppen az ő tehenüket ragadja el...

Délután látott valamit, ami lelke mélyéig felzaklatta és azóta nem tudott másra gondolni.

Estefelé történt, amikor kókuszdiót akart szedni, hogy elment Robert Doré háza előtt. Látta a szép fehér asszonyt, akin óriási vörös mákvirágokkal ékesített fehér selyempongyola volt. Diga még sohasem látott ilyen gyönyörűt. Elbűvölve nézte és gyermeki naivságában varázserőt tulajdonított a csodálatos ruhadarabnak. Egy pálmafa mögül bámulta és egyszerre a szíve hevesen kezdett verni. Andrét pillantotta meg, aki lassan, óvatosan közeledett a villa felé. Diga még sohasem látta a mérnököt ilyen furcsán járni. Minden lépésnél körülnézett, mint aki attól fél, hogy valaki meglátja. Olyan halkán lépkedett, hogy még a kavicsok sem roppantak meg a lába alatt. De a fehér asszony mégis meghallotta. Megrezzent, az arca kipirult és a férfi elé sietett.

Már egészen sötét volt. Afrikában nincsen alkonyat, egyszerre zuhan le az éjszaka. De a hold és a csillagok világítottak és a néger szeme úgy lát, akár a macskáé.

Diga látta, hogyan osonnak a szobába, a lebecsült függöny mögött halvány világosság gyulladt és két egymásba fonódó árnyék rajzolódott ki sejtelmesen.

Diga szíve majdnem meghasadt. Ordítani szeretett volna fájdalomában... Most már tudta, miért űzte őt el a fehér ember. Ez a másik nő babonázta meg. Azzal a gyönyörű, vörös, virágos pongyolával...

Diga becsületes lélek volt, de most vakmerő terv kezdett bontakozni benne. Ellopja a varázserőjű pongylát.

Ez a gondolat valósággal elvette az eszét. Tervek kergetődztek az agyában. És mialatt virrasztva ült az éjszakában, mindig csak erre gondolt: hogyan szerezhetné meg a pongylát?

Azok most még bizonyára együtt vannak. Most nem lehet. De holnap, ha majd a fehér asszony szokása szerint sétálni megy...

Diga tudta, hogy amire készül, halálos veszedelmet rejteget. Nemcsak a lopás gondolata rémítette, hanem iszonyúan félt a pongylától is. A fehérek mágikus hatalma kiszámíthatatlan. Lehet, hogy a vörösvirágos pongyola megöli azt a vakmerő fekete nőt, aki magára merészeli venni. Nagyon vergődött és szenvedett szegény kis Diga. Tizennégy éves gyermek lelke rémülettel és kétségbeeséssel telt meg. Szeretett volna megint jó lenni, visszafordulni a veszélyes útról, amelyre lépett, de mintha idegen Diga támadt volna fel benne, akit ő nem is

ismert és akinek szenvedélye erősebb volt minden akaratánál. Elmerült, fulladozott a szörnyű kétségek közepette, már nem is tudott gondolkodni, csak úgy zavarosan lüktetett izzó agyában a gondolat, hogy mindenáron vissza kell szereznie André szerelmét, mert nélkülül nem élhet.

Másnap hajnalban felkereste Kanut, a varázslómestert.

A férfiak már kint jártak a munkánál, észrevétlenül osonhatott a majdnem két méter magas, tüdővésztes, sovány boszorkánymesterhez, aki az éjszakai szertartásoktól kimerülten, lázasan feküdt a kunyhója elé terített gyékényen. Kanu megszokta már az ilyen asszonyi látogatásokat. Előbb-utóbb mindegyik felkeresi, hogy tegyen csodát. A legtöbbször persze a szerelemmel van baja, de van, aki beteg gyermekét akarja meggyógyíttatni. Sokan mérget kérnek tőle, mert el akarják pusztítani vetélytársnőjüket vagy a megunt férfit. Mások varázsszert keresnek, amellyel viszontszerelmet kelthetnek. Kanu mindenféle szerből bőven tartogatott raktáron. Kunyhójában a legkülönösebb amulettek és orvosságok heverték. Disznófogak, majomszőrök, oroszán trágyája, krokodil pikkelye, vipera mérge. Aszalt koponyák, örvénybe ejtő belladonna-főzetek, porrá őrölt sáfrány, szitált elefántcsontpor, szárított hiúz- és párducszívek.

Kanu alig pillantott fel és leereszkedően kérdezte:

- Na, mit hoztál?

Kanu okos ember volt. Sohasem azt kérdezte először látogatójától, hogy mi a baja, hanem hogy mit hozott?

Diga két kalácsot és egy tyúkot tett eléje.

Kanu felemelkedett.

- No, beszélj!

Diga reszketve állt. Az ajka mozgott, de hang nem jött ki a torkán.

A varázsló fürkésző szemmel nézte.

- Szerelem? - kérdezte a professzor csalló mosolyával.

Diga még mindig nem tudott megszólalni. Csak remegett, mint a gazella a fekete párduc hipnotizáló tekintete előtt.

Kanu unott mozdulattal bement a kunyhóba és egy kagylóban rosszszagú, undok kenőcsöt hozott ki.

- Ezzel kend be a testét! - mondotta.

De az asszony nem nyult a varázsszer után.

Kanu meg volt sértve.

- Nem hallod? - kiáltott rá. - Vidd el! Feltétlenül használni fog.

- A fehér urat szeretem! - rebtent ki Diga ajkán a vallomás, reménytelenül és elkínzottan, mint aki tudja, hogy elkárhozott.

A varázsló csuklani kezdett ijedtében. Úgy eldobta a kenőcsöt, mintha mérges pók lett volna. Még csak az kellene, hogy a fehér ember megtudja, hogy ő küldte a szárított elefántganéjból gyúrt kenőcsöt. Talán halálra korbácsolnák.

- Átkozott boszorkány! - kiáltott tájtékozó dühvel Digára. - Bajba akarsz sodorni? Tudod, hogy az én kenőcseim csak feketéknek valók. A fehér embernek más a teste, azoknak az orvosságát nem ismerem!

Diga szeme elborult, mint a haldoklóé. Hiszen ez volt az ő nagy tragédiája is. Hogy nem ismerte a fehér ember titkát, szokásait.

- Nem orvosságért jöttem! - nyögte alig hallhatóan.

- Hát mit akarsz?

Diga megszeppenve, magába roskadva állt. Csakugyan, mit is akar Kanutól? Nem is tudja, hogy mit kérjen. Csak eljött, mert szüksége volt egy hatalmasabb, okosabb emberre. Valami csodát remélt. Hogy Kanu felvértezi a fehér szellemek rontó hatásával szemben. Hogy kenőccsel, olajjal, füstöléssel és imával elvarázsolja a testét, hogy ne tegyen benne kárt a piros virágos pongyola, amikor magára húzza. De hát hogyan beszéljen erről Kanunak? Árulja el, hogy el akarja lopni a pongyolát? Nem... lehetetlen... ezt meg sem értené. Sem Kanu... sem az asszonytársai nem értenék meg. Ilyesmi még sohasem történt, hogy egy fekete nő felvegye a harcot fehér asszonnyal... Kinevetnék, talán agyon is vernék, kiteszítanák a törzsből, a krokodilusok közé dobnák. Átkozott, gonosz teremtmény lett belőle, aki veszedelmet hoz a népére...

Elfordult Kanutól és ment visszafelé. A varázsló megfenyegette:

- Hej, vigyázz magadra! Én hallgatok, de a szemed, szavad elárul a férjednek! Vedd ezt a port, keverd az ételébe. Ettől vak lesz és süket. Nem veszi észre, hogy mit tervezel ellene...

De az asszony nem fordult vissza. Most már világosan látta, hogy senkire sem számíthat. Olyan árva és magányos, mint a folyóra hullott virágszirom.

XII.

Korán reggel indult el Louise hazulról. Fehér vászon vadászruhája volt rajta, amelyben már Diga sokszor látta, ugyanazt a sisakot rakta a fejére és mégis... alig lehetett ráismerni. Máskor únott, fáradt mozdulatai megélénkültek, csupa ruganyosság, jókedv, ujjongó életöröm áradt belőle. Diga az ől mögül leste a földre kuporodva, mint egy nagy fekete macska. Louise egyedül volt, még a kutyáját sem vitte magával. Fütyörészve haladt a kenyérfák között az erdő felé. Ott libegett már a fásor végén, mint egy fehér lepke. De nem ment tovább. Állt, mintha várna valakit.

A távolból kiabálás, kopácsolás hallatszott. Ott a négerek építik az utat. Néha feltűnik egy-egy nagyobb mozgó fekete pont. Őszvérek hordják a homokot. A fehér mérnök most ott van és Togónak parancsolgat: ássatok!... ide kavicsot tölteni... oda homokot rakni! És Togó rohan, a nyelve is kilóg a buzgalomtól.

Diga naponta járt az építésnél. Mikor ételt vitt az urának. Ilyenkor mindig hosszan nézte André egy fa mögül. Csodálta szépségét, imádta férfiasságát. Már sokszor mondta Togónak, hogy ő is beáll a munkásnök közé homokot hordani. Azt remélte, hogy akkor egész nap láthatja a mérnököt. De Togó nem engedte. Azt válaszolta, hogy ő munkafelügyelő és nem tűrheti, hogy a felesége mint egyszerű munkás rontsa a tekintélyét. De Diga tudta, hogy másról van szó. A férje nem akarja, hogy Andréval találkozzon. Fél, hogy visszaveszi tőle...

Digának könnyes lett a szeme. Hej, ha Togó tudná, milyen messze vannak ők már egymástól!

Lódobogás csattant az úton. André vágatott a fásorban. Amikor Louisehoz ért, leugrott a lováról, megölelte az asszonyt. A lovat egy pálma törzséhez kötötte és azután egymásba karolva indultak az erdő felé.

Diga majdnem esztét vesztette. Tudta, hogy amit André és a fehér asszony cselekszenek, szörnyűség. A fehéreknek bizonyára még a vétkük is félelmetesebb, bosszújuk, bűnhődésük rémületesebb, mint a feketéké. És ő megtudta a borzalmas titkot. A telep valamennyi lakója közül csak ő tudja, hogy mi történik itt. A fehérek sem sejtene semmit.

Diga körül nézett. André és az asszony eltűnt. Sem a közelben, sem a távolban élő lélek. Louise, úgylátszik, szándékosan küldte el a cselédséget mindenféle megbizással. Afrikában nem szükséges őrizni a fehér emberek házáat. Oda amugy sem meri senki sem betenni a lábát. Csak olyan örült gondolhat erre, akinek a szerelem elvette az esztét.

Diga megcsókolta a nyakába akasztott fétist, egy disznófogat és most már habozás nélkül egyetlen ugrással a szobába vetette magát.

Velőtrázó ordítással tántorodott vissza.

Ugyanabban a pillanatban, mikor lába a padozatot érte, vad mordulással egy barna fenevad vetette rá magát. Louise kutyája volt Minden más élőlényt nyomban levert volna ez a támadás a lábáról. Diga néger volt, maga is félig állat, aki körmével, fogaival száll szembe támadójával. Teljes erejével belerúgott a kutyába és a pillanatnyi szünetet páratlan lélekjelenléttel használta ki. Villámgyors mozdulattal kapott fel egy széket és fejbe vágta az újra támadó kutyát. Elkeseredett, izgalmas harc támadt kettőjük között. Az ütésektől felbőszült állat egyre hevesebben rohamozott. Néha már majdnem sikerült elkapnia Diga lábszárát, de a lány ördögi ügyességgel tért ki előle. Így hátrált lassan a szoba balsarkába álló széles kerevet felé. Jobb kezével a védekező csapásokat osztogatta, balja pedig hirtelen kinyúlt és felragadta a vörös virágos pongyolát. Felsikoltott örömeiben. Ugyanakkor a szék egyik lendületes csapása a kutya lábát érte. Az eb felvonított és szűkülve, vinyogva hátrált. Ezt a pillanatot felhasználta

Diga és kiugrott az ablakon. Azután lélekzetvesztetten rohant haza. Már előre kigondolta, hogy hová rejtí el a lopott pongyolát. Szépen összehajtogatta és bedugta egy öreg fa odvába, amelyet előzőleg puha, száraz fűvel bélelt ki.

Azután minden úgy történt, mint más közönséges napokon. Diga kivitte Togónak az ebédet. A feketék nagyon jókedvűek voltak. Kuncogtak és majdnem szétvetette őket a jókedv. Kiderült, hogy igen ravasz dolgot követtek el. Elmondták, hogy mielőtt André faképnél hagyta volna őket, levette fekete napvédő pápaszemét és egy faágra akasztotta.

- Ide figyeljete! - mondta a négereknek. - Én most elmegyek, de a szememet itt hagyom és az nézni fog benneteket! Mindent tudni fogok, ami itt történik! Hát éppen azért éppen úgy dolgozzatok, mintha egészen itt maradnék! - A négerök eleinte dolgoztak is, de aztán az egyiknek remek ötlete támadt. Egy öreg szardiniás dobozt talált a mérnökök sátra közelében és azt javasolta, hogy azt akasszák a mérnök pápaszeme elé. Akkor az üvegszem nem láthatja, hogy ők mit csinálnak!

Az ötlet általános tetszésre talált. Togó sem ellenkezett. Lelke mélyén még mindig gyűlölte André-t, aki az avatáson elvitte előle Digát. Örült, hogy becsaphatja. A szardiniás dobozt tehát óvatosan a pápaszem elé akasztották és vidáman elnyújtóztak a fák árnyékában, mint ahogyan azt a fehéréknél bölcsebb feketék évmilliók óta cselekszik.

Amikor néhány óra múlva Diga visszament a telepre, kivette a fa odvából a vörös virágos pongyolát és az erdőbe menekült vele. Ahhoz a magányos tóhoz rohant, amelyben fürödni szoktak. Ott magára húzta a gyönyörű ruhát. Remegett a keze és verejték lepte ki a homlokát, mialatt ezt cselekedte. Szörnyen félt és el volt rá készülve, hogy vele most valami rettenetes fog történni. De mikor már rajta volt a pongyola, melynek selyme mint valami lágy simogatás ölelte körül meztelen testét és a tó vizéből egy kábítóan felékesített gyönyörű Diga csodálkozott rá vissza, felsikoltott boldogságában és édesen, visítózva kacagott elragadtatásában. Úgy ugrált, mint egy kis párduckölyök. Meg volt győződve, hogy e pillanatban ő a legszebb az egész világon és nincs férfiszív, amely ellen tudna neki állni!

Most már vidám volt, mámoros a biztos diadal várakozásában.

Visszalopakodott Doré házához és ott lesben állt. Tudta, hogy nem kell sokáig várakoznia. És a négereknek más materiából készült az idegük, mint a fehér emberé. Napokig tudnak közömbösen, az elfáradás vagy türelmetlenség legkisebb jele nélkül várakozni. A néger postás például hatnapi járóföldről elhoz a dzsungel mélyén fekvő munkatelepre a fehér mérnöknek egy levelet. A mérnök nincs ott. Elment vadászatra, vagy térképet rajzol a környéken és talán csak két-három hét múlva tér vissza. A postás leül a címzett háza elé és vár. Éhen nem hal, mert a többi néger feltétlenül megosztja vele ennivalóját. És addig ül és alszik a ház előtt, míg a címzett végre csakugyan megérkezik. Akkor átadja a levelet és megkérdezi, hogy van-e válasz? Ha igen, visszaül a helyére és megint vár. Neki mindegy, ha félesztendő múlva készül is el a válasz, megvárja. És csak akkor indul megint visszafelé.

Diga is türelmesen várakozott. Gyorsan mult az idő, hiszen olyan szépeket lehetett álmodozni. Százféleképpen rajzolta maga elé, hogyan fog bámulni André és milyen édesen fogja ismét karjába szorítani. Elvette a fehér asszony bűvös ruháját, most már ő tartja szerelmi hatalmában a férfit...

És Togó?

Diga lelkét kissé elfelhőzte ez a gondolat. Hiszen Togó jó ember, sajnálja, de hát ezen már nem lehet segíteni.

Nem félt semmitől. Vakon bízott André isteni hatalmában. Ha André visszafogadja, nem történhetik semmi baja.

Lépéseket hallott. Louise jött vissza. Egyedül volt.

Diga számított erre. Óvatos a fehér asszony. Nem akarja, hogy együtt lássák Andréval. De majd jön az egészen bizonyosan.

Most már remegett a szíve, tudta, hogy közeledik a nagy pillanat.

Minden idege megfeszült a nagy várakozásban.

Félóra mulhatott el.

Togó már bizonyára otthon van - villant át agyán - és keresi őt. Talán teleorditozza a telepet, fellármázza a négereket és a keresésére indulnak. Ez a gondolat végtelenül felizgatta Digát. Erre még nem is gondolt.

Csak már jönne André és esne tul mindenem. Ha a fehér férfi magához öleli, többé már nem történhetik semmi baja...

A fák között mintha járt volna valaki. Diga oda sem nézett. Kiélesült füle megismerte a mérnök lépéseit. Ezer ember lépésének üteme közül is felismerte volna ezt az egyet. Vérhullám öntötte el az agyát. És akkor egyetlen forró lendüléssel a mérnök elé lépett, aki ijedten dobbant vissza. Az első pillanatban meg sem értette, hogy mi történt? Louise pongyolája és ez a fekete arc? Azután mikor látta a lány szerelmes, alázatos mozdulatát, ahogyan várakozásteljesen rámosolygott, bosszusan felkacagott.

- Megörültél? - kiáltott durván a lányra. - Ki adta neked ezt a ruhát? Loptad?

Diga torkát a sírás fojtogatta. Arca hamuszürke volt, pillanatok alatt valósággal összeomlott.

- Uram... - dadogta - én... csak azt akartam, hogy szeress!

- Takarodj, menj vissza Togóhoz és ne lássalak többé! - kiáltotta dühösen André. - Még csak az kell, hogy Louise észrevegyen valamit ebből a nevetséges jelenetből.

Indulatos mozdulattal faképnél hagyta Digát és a házba sietett.

A boldogtalan fekete nő úgy maradt dermedten, mozdulatlanul a helyén. Eszébe sem jutott hazamenni. Neki ott már nincsen semmi keresni valója. Sem otthon, sem másutt.

A térdei megcsuklottak és a földre roskadt. Úgy feküdt élettelenül, belémerevülve kimondhatatlan fájalmába. Nem akart érezni, gondolkozni, emberarcot látni, hangokat hallani. Csak belezuhanni valami örökké tartó, nyugodt, nagy feketeségbe.

De egyszerre mégis hirtelen talpra szökött.

A távolból, egészen elmosódottan hangok hallatszottak. Diga félig eszméletlenül is megismerte: a fehér urak jöttek vissza! És villámgyorsan peregtek benne a gondolatok... Velük jött Doré is... mindgyárt itt lesz és megöli André!

A sötétben megcsillantak a lámpák. Már jönnek is.

Diga nem habozott. Félrerántotta az ablakot borító fatáblát, elrántotta a függönyöket és a szobába ugrott.

Rémült asszonyi kiáltás és egy férfi ordítása hangzott. Diga látta az asszony fehér testét, amint ijedten nyúlt ruha után. André szikrázó haraggal, magánkívvül rontott a lánynak, durván karon ragadta és dühösen rázta:

- Hogy merted? Azt akarod, hogy megkorbácsoljalak?

- Uram - kiáltotta eszelős rémülettel Diga - fehér urak jönnek, itt vannak...

És kifelé integetett az ablakon.

Azok egyszerre megértették mindent. És Diga látta, hogyan omlik össze a fehér isten, miként zöldül el az arca, hogyan válik reszketős, nyöszörgő kis állattá a fehér asszony.

Már nem lehet elmenekülni. Azok minden pillanatban ide érhetnek. És ha meglátják a ház körül, amint éppen el akar surranni, mit mondjon, hogyan került ide? Mit keresett itt?

André tehetetlenül állt, szemében rémülettel. Keze a revolvertáska felé nyúlt.

Diga azonban nem vesztette el lélekjelenlétét. Az ősember esze és ösztöne a veszély pillanataiban működik a legtokéletebben. Megragadta André kezét:

- Gyere - mondotta - én tudni, hogyan megmenteni téged!

És már hurcolta kifelé a férfit, aki akarat nélkül engedelmeskedett.

Csak éppen kiléphettek a házból és annyi időjük volt, hogy egy bokor mögé rejtőzhettek. Már meg is érkezett Robert Doré egy sereg néger kíséretében. A szobából csaholva, vidám farkcsóválással ugrott ki a barna kutya és örvendezve nyaldosta gazdája kezét.

De egyszerre a kutya dühösen, felborzolt szőrrel rohant a bokor felé és vad ugatással ugrálta körül.

- Hé, mi van ott? - kérdezte meglepetten Doré.

A négerek oda világítottak fáklyáikkal.

- Hihhihi! - böffent ki belőlük ellenállhatatlanul a komisz gyermekkacagás. Csak egy valaki nem nevetett. Togó, aki szintén velük volt. Még a délután folyamán érkezett az erdei sürgöny, hogy a fehér urak jönnek visszafelé és Togó Doré üdvözlétére sietett. Nem is járt még otthon, sejtelve sem volt, hogy a felesége nincs a kunyhójukban.

És most ott látta félreérthetetlen bizalmas helyzetben a fehér mérnökkel.

És mindenki őt neveti. Még a fehér nagyúr is, aki gúnyos mosolyra húzza a száját és úgy jegyzi meg:

- Mi az, kedves Salmon úr, önnek ilyen furcsa idilljei vannak? És miért nem a saját portáján? Ah, persze - kacagott fel -, attól tartott, hogy a féltékeny férj meglesi? Itt természetesen senki sem gyanította! Bocsásson meg, hogy megzavartam!

És hahotázva ment a házába.

André égett a szégyentől. Dühében lekapta oldaláról a mindig ott lógó korbácsot és szétcsapott a feketék között.

- Mit bámultok barmok? Lóduljatok!

A feketék ijedt ordítással rebbentek szét. De ebbe a hangzavarba élesen és idegtépően vegyült egy borzalmas sikoly...

- Diga! - kiáltotta André magánkívül.

A boldogtalan lány ott feküdt tőle két lépésnyire mozdulatlanul, szétzúzott fejjel. Mögötte Togó ördögi szilhuettje rajzolódott ki, amint még ütésre lendülő karral szorongatta a hatalmas dorongot.

- Gyilkos! Gazember! - ordította magánkívül a mérnök.

A dorong újra előrelendült, mintha a mérnök fejét akarná szétrepeszteni. De ugyanakkor eldőrdült André revolvere. Togó széttárt karral hanyattvágódott...

Iszonyú csend támadt. És ebben a nagy csendben élesen kihallatszott a szobából Robert Doré harsogó hahotázása. Még mindig azon mulatott, hogy milyen furcsa helyzetben találta André Salmont. És nem értette, hogy Louise miért nem akar vele nevetni.

VÉGE.